

Ouderbetrokkenheid op een superdiverse school

Ria Goedhart

Ria.Goedhart@hu.nl

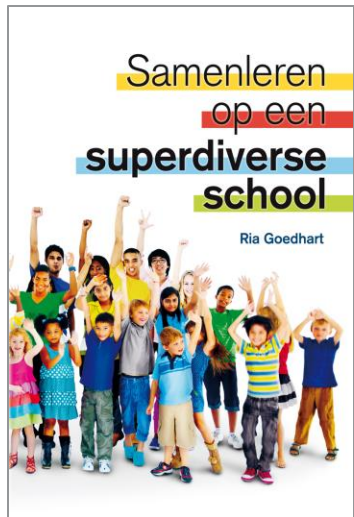
www.nieuwkomers.hu.nl

<https://www.swpbook.com/samenleren-op-een-superdiverse-school>

www.hu.nl/onderzoek/meertaligheid-en-onderwijs

www.hu.nl/deeltijd-opleidingen/onderwijs-aan-nieuwkomers

<https://www.hu.nl/deeltijd-opleidingen/master-educational-needs-deeltijd>

Het programma

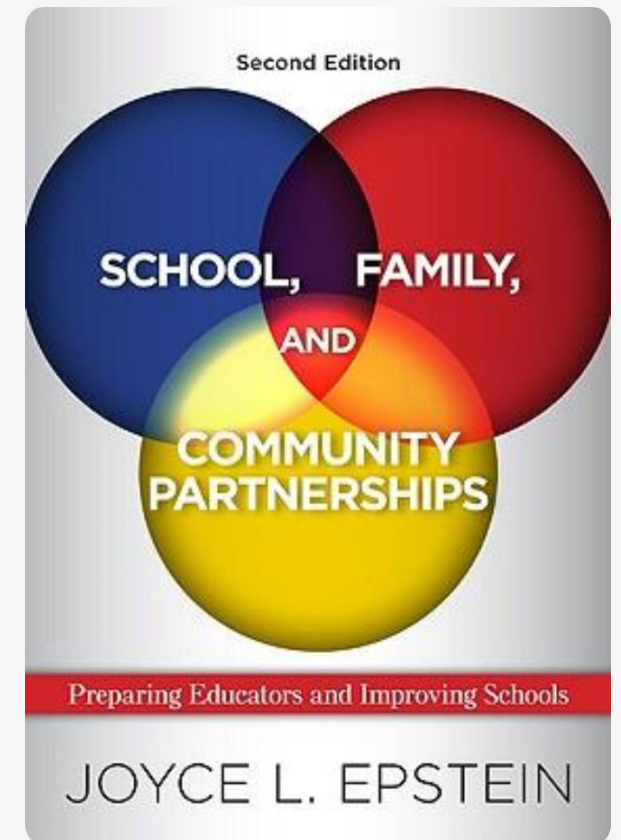
Het delen van effectieve vormen van ouderbetrokkenheid én praktische handreikingen bij het cultureel responsief omgaan met:

- verschillende talen;
- verschillende schoolsystemen;
- verschillende rolperspectieven.

Ouderbetrokkenheid doet ertoe!

Wanneer volwassenen rondom kinderen samenwerken:

- ☐ passen leerlingen zich beter aan op school;
- ☐ is er minder verzuim;
- ☐ versterkt dat hun sociale vaardigheden;
- ☐ presteren ze beter in de klas;
- ☐ presteren ze beter bij toetsen;
- ☐ vergroot dat hun kans om af te studeren;
- ☐ vergroot dat de kans om af te studeren overeenkomstig hun mogelijkheden (Epstein, 1997; Bakker et al., 2013; Bryk et al., 2010; Henderson al., 2002; Hill & Tyson, 2009; Warren, 2002).

Educatief Partnerschap

- De term ouderbetrokkenheid volstaat niet.
- Samenwerking betreft meerdere partijen.
- In Nederland gebruiken we de term Educatief Partnerschap.

“Op het kind gerichte benaderingen, waarbij gezinnen en professionals samenwerken, om de kansen en het succes van kinderen op sociaal, emotioneel, gedragsmatig en academisch gebied te vergroten” (Sheridan & Kim 2015, p.5).

Hoe deze positieve effecten te bereiken?

Zes sleutels tot succesvol educatief partnerschap (Epstein, 1979).

1. Ondersteuning ouderschap	Help alle gezinnen thuisomgevingen te creëren om leerlingen te ondersteunen; help scholen hun gezinnen kennen.
2. Effectieve communicatie	Ontwerp effectieve vormen van communicatie (school-thuis/ thuis-school) over het curriculum en voortgang van leerlingen.
3. Vrijwilligerswerk op school	Werf en organiseer hulp en ondersteuning van ouders voor de school en leerlingen.
4. Onderwijsondersteuning thuis	Adviseer gezinnen hoe te helpen met curriculum gerelateerde activiteiten, beslissingen en planning thuis.
5. Ouders meenemen in besluitvorming	Betrek ouders bij school-beslissingen en nodig pleitbezorgers en oudervertegenwoordigers uit; geef alle ouders een stem.
6. Samenwerking met de gemeenschap	Identificeer en integreer bronnen en diensten van de gemeenschap om het curriculum en gezinspraktijken te versterken.

Hoe geef jij deze sleutels vorm in de praktijk?

De sleutels zijn een mooi analyse-instrument voor leraren en de school!

Uitdagingen

bij het samenwerken met ouders in het onderwijs aan nieuwkomers.

Leraren worstelen met:

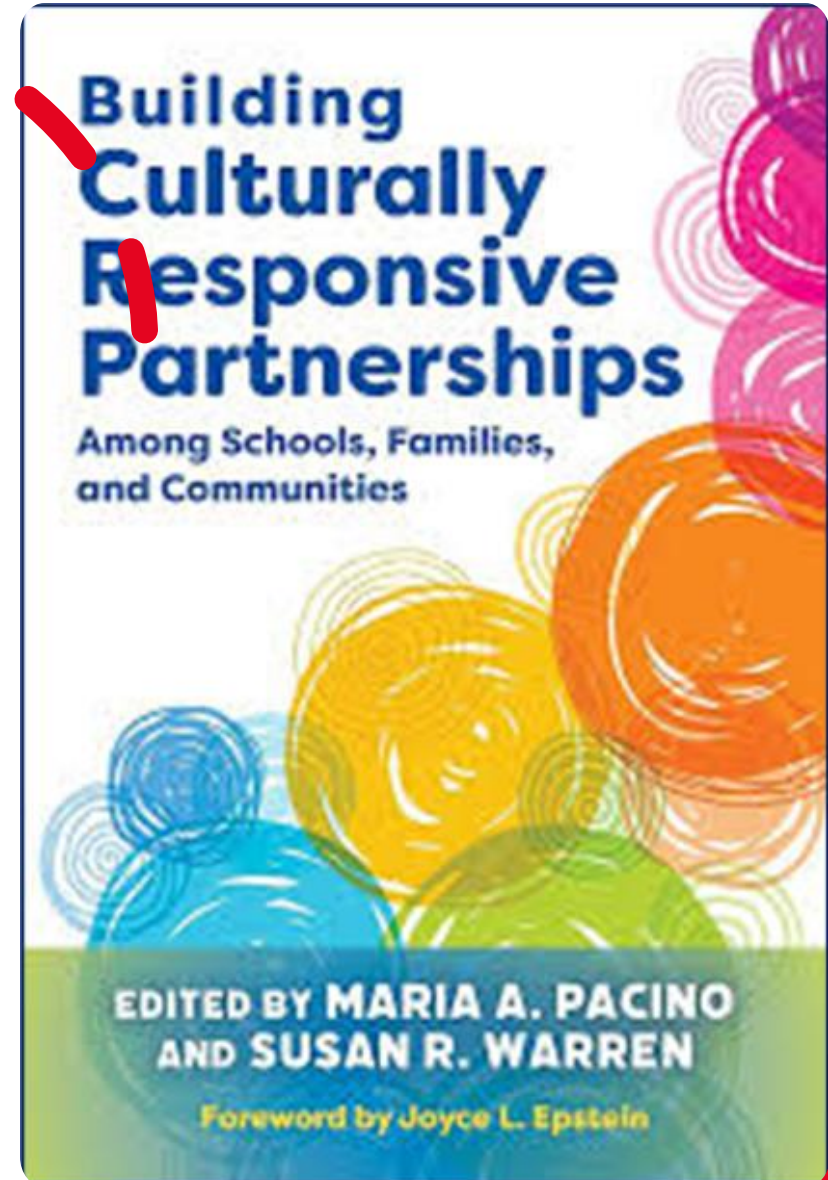
- ☐ de aanwezigheid van verschillende talen;
- ☐ de aanwezigheid van verschillende schoolsystemen;
- ☐ de aanwezigheid van verschillende rolperspectieven;
- ☐ tijdgebrek;
- ☐ machtsafstand;
- ☐ onvoldoende gelegenheid kennis op te doen tijdens de opleiding;
- ☐ onvoldoende gelegenheid ervaringen op te doen tijdens stages.

(Epstein & Sanders, 2006; Denessen et al., 2009; Bakker et al., 2013; Willemse et al., 2018; De Vries, 2022; Brown et al. 2014; Willemse et al. 2017).

Oplossingsrichting

De uitdagingen die leraren ervaren bij het opbouwen van educatief partnerschap op een superdiverse school vereisen een cultureel responsieve benadering

(Bakker et al., 2013; Goedhart et al., 2025; Kayzer, 2021; McWayne et al., 2019; Pacino & Warren, 2022).

Cultureel Responsieve Benadering

Leraren dragen bij aan educatief partnerschap door rekening te houden met de verschillen tussen de thuis- en schooltaal, de rolpercepties van ouders te respecteren en te streven naar coördinatie met betrekking tot wederzijdse verantwoordelijkheden (Bakker et al., 2013).

Het ontwikkelen van een cultureel responsieve benadering wordt echter vaak belemmerd door eenrichtingscommunicatie, onderschatting van ouderlijk kapitaal en het gebrek aan professionalisering van leraren (Kayser et al., 2021).

Wat kan de leraar doen?

Omgaan met:	Vragen naar én informeren over:	Wanneer?
Verschillende talen	Taalgebruik (gemeenschappelijk taal/vertaalmogelijkheden) en communicatiekanalen.	☐ Intake ☐ Kennismakingsgesprek ☐ Website ☐ Ouderavond
Verschillende schoolsystemen	Het schoolsysteem (organisatie) en curriculum inhouden (inhouden).	☐ Appgroep ☐ Rapportbespreking
Verschillende rolperspectieven	Beschikbaarheid (in kapitaal en tijd) en verantwoordelijkheden (wie doet wat).	☐ Ouderlokaal ☐ Ouderwerkgroep ☐ Ouder tevredenheid enquête ☐ Brugfiguur

Cultureel Responsief omgaan met

de aanwezigheid van
verschillende talen

Vragen naar de mogelijkheden en verwachtingen van ouders:	Delen van de mogelijkheden en verwachtingen van school:
☐ Wat is uw moedertaal? ☐ Spreekt u nog meer talen? ☐ Welke taal spreekt u met de kinderen thuis? ☐ Hoe kunnen wij u het beste bereiken? ☐ Maakt u gebruik van vertaalapps? ☐ Welke taal wilt u gebruiken in de gesprekken op school? ☐ Kent u mensen die kunnen tolken als dat nodig is?	☐ Ouders informeren over het belang van de thuistaal bij het leren van een nieuwe taal. ☐ Ouders adviseren met de kinderen te lezen, te zingen, info op te zoeken in de thuistaal. ☐ Via de leerlingen, ouders vragen om input in de thuistaal bij de thema's van school. ☐ Ouders informeren over de communicatiekanalen van school. ☐ Ouders informeren over de vertaalmogelijkheden op school.

Cultureel Responsief omgaan met

de aanwezigheid van verschillende schoolsystemen

Vragen naar de mogelijkheden en verwachtingen van ouders:

- ☐ Naar welke school ging uw kind in het thuisland?
- ☐ Kunt u iets meer vertellen over het schoolstelsel van uw thuisland?
- ☐ Heeft u zelf ook op school gezeten in uw thuisland?
- ☐ Zijn er lessen op school die u en uw kind beiden leuk vinden?
- ☐ Hebben u en uw kind speciale interesses?
- ☐ Wat vindt u belangrijk dat uw kind leert op school?
- ☐ Hoe kunnen wij als school en u als ouder daar het beste aan bijdragen?

Delen van de mogelijkheden en verwachtingen van school:

- ☐ Ouders informeren over het Nederlandse schoolstelsel, <https://www.youtube.com/@projectjas8725/videos>
- ☐ Ouders inzicht geven in de lessen en thema's van school.
- ☐ Ouders adviseren hoe thuis het leren te stimuleren.
- ☐ Ouders uitnodigen in de moedertaal voor te lezen op school.
- ☐ Ouders uitnodigen mee te denken over de thema's op school en bij te dragen aan de themalesen.

Cultureel Responsief omgaan met

de aanwezigheid van
verschillende rolperspectieven

Vragen naar de mogelijkheden en verwachtingen van ouders:	Delen van de mogelijkheden en verwachtingen van school:
☐ Had u contact met de leraren in uw thuisland? ☐ Waar gingen die contacten over? ☐ Spreekt u thuis met uw kind over school? ☐ Wat vindt uw kind leuk en wat is moeilijk? ☐ Als uw kind het moeilijk vindt de nieuwe taal te leren, wat verwacht u dan van school? ☐ Als uw kind zich niet prettig voelt op school, wat verwacht u dan van de school? ☐ Ziet u mogelijkheden uw kind daar thuis ook bij te helpen?	☐ Belang van samenwerking ouders-leraren benadrukken. ☐ Voorbeelden geven van samenwerking op het gebied van leren en welbevinden. ☐ Ouders informeren over wat de school wel en niet kan bieden. ☐ Ouders informeren over de beschikbaarheid van leraren. ☐ Ouders informeren over de bereikbaarheid van leraren. ☐ Ouders alternatieven bieden voor vragen over niet-schoolse zaken.

Meer weten?

Literatuur

Bakker, J., E. Denessen, M. Dennissen, and H. Oolbekkink-Marchand. 2013. Leraren en ouderbetrokkenheid: Een reviewstudie naar de effectiviteit van ouderbetrokkenheid en de rol die leraren daarbij kunnen vervullen. Nijmegen; BSI/Radboud Docenten Academie, Radboud Universiteit Nijmegen (NWO-project: 411-11-662).

Goedhart, R. (2020). Ouderbetrokkenheid bij nieuwkomers vanuit twee perspectieven: hoe leraren en ouders elkaar kunnen bereiken. Op: PLPO.NL. WOSO.

Lusse, M. (2019). School en thuis. Pica.

Pacino, M.A. & Warren, S.R. (2023). Building Culturally Responsive Partnerships. Teachers College Press Columbia University.

Meer weten?

Links

<https://www.yumpu.com/nl/document/read/57791632/de-inloopactiviteit>

<https://www.ouderwijs.net/scan/povoscan/bevorderen-van-een-sterk-educatief-thuismilieu-2>

<https://prentenboekeninalletalen.nl>

<https://www.voorleesexpress.nl>

<https://www.lowan.nl/po/lesmateriaal/sel-werkbladen/>

<https://uitgeverijpica.nl/titels/verwacht/met-plezier-naar-school-pica>

<https://education.jhu.edu/directory/joyce-l-epstein-phd/>

<https://schoolsupport.nl/nl/catalog/lezen/documentatiecentrum/uitgelicht/mijn-familie-komt-uit/groups/g+c+ma+a+view>

Contactgegevens:

Ria.Goedhart@hu.nl

<https://nl.linkedin.com/in/riagoedhart>

www.lowan.nl